

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2014. GODINU

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Kupnja

Numizmatička zbirka

- 2. rujna od Denisa Ivanovića - Samca, Ivana Markovića 1, 21 230 Sinj, otkupljene su 4 (četiri) papirnate novčanice: 3 (tri) novčanice iz razdoblja Nezavisne Države Hrvatske nominalne vrijednosti 1000, 500 i 100 kuna i 1 (jedna) novčanica iz razdoblja Kraljevine Jugoslavije nominalne vrijednosti 100 dinara. Za navedene predmete isplaćeno je 200,00 kn. (Ugovor Ur. broj: 166/2014., Sinj, 2.09.2014.)

1.2. Terensko istraživanje

Zaštitna arheološka istraživanja na lokalitetu tvrđava Grad u Sinju

Zaštitna arheološka istraživanja na tvrđavi Grad u Sinju provode se kontinuirano od 2004. godine kao dio kompleksnih arheološko-konzervatorskih radova na obnovi vanjskog obrambenog bedema i arhitektonskih struktura u cilju revitalizacije graditeljskog sklopa sinjske tvrđave. Projekt pod nazivom „Program očuvanja i obnove zidina sinjske tvrđave“ financiran je sredstvima Ministarstva kulture RH i Grada Sinja, uz odobrenje i suradnju Ministarstva kulture RH - Uprave za zaštitu kulturne baštine. Tvrđava Grad je zaštićeno kulturno dobro upisano u registar nepokretnih spomenika kulture RH. Lokalitet na kojem se obavljaju zaštitna arheološka istraživanja nalazi se na sljedećim katastarskim česticama: 951/6, 951/7, 1536/1, 462/5 k.o. Sinj, unutar područja kulturnog dobra upisanog u registar nepokretnih spomenika kulture RH, oznaka dobra: Z-5038. Istraživanja se obavljaju planiranim tijekom, imaju prije svega zaštitni karakter, odnosno prethode sanaciji i djelomičnoj rekonstrukciji vanjskog obrambenog sustava i pojedinih arhitektonskih dijelova. Dosada je istraženo područje južnog, istočnog, sjevernog i zapadnog bedema tvrđave.

U 2004. godini zaštitni konzervatorski i rekonstrukcijski radovi na najugroženijem dijelu tvrđave započeli su dokumentiranjem postojećeg stanja zidina i postavljanjem skele, zatim je

uslijedila konsolidacija i sanacija dijela vanjskog zapadnog bedema, jugozapadne kule i vanjskog južnog bedema. Arheološka istraživanja su započela uz unutrašnju stranu južnog bedema. Uvjeti istraživanja su bili dosta otežani kako se radilo na strmoj i pošumljenoj površini gdje je otkop bio otežan ne samo velikim nanosom zemlje već i korijenjem stabala koje je čvrsto obuhvaćalo arheološke ostatke. Zaštitnim arheološkim istraživanjima u 2004. i 2005. g. djelomično su otkriveni ostatci stambeno-vojnih objekata iz 17. i 18. st. koje nalazimo i na povijesnim likovnim prikazima tvrđave iz toga razdoblja. Građeni su od dobro obrađenih kamenih blokova pravilno uslojenih, s unutrašnjim popločanjem od kamenih ploča. Na istraženju površini utvrđene su i razine podnica, komunikacije te otvoreni i natkriveni kanali za odvodnju oborinskih voda. Neposredno uz južni bedem otkrivena je srednjovjekovna šetnica i prsobran. Otkrivena šetnica se nalazila ispod kulturnog sloja 17. i 18. st., zasuta kamenim i zemljanim nasipima, te supstrukcijama podnica.

Na početku arheoloških istraživanja u 2006. godini postavljena je koordinantna mreža što je omogućilo u vremenskom i stručnom pogledu optimalno i ujednačeno vođenje stručne arheološke dokumentacije. S ciljem utvrđivanja stanja arheoloških slojeva i detekcije pokretnih i nepokretnih arheoloških ostataka, a u svrhu planiranja budućih arheoloških istraživanja provedena su i geofizička snimanja nedestruktivnom metodom uz upotrebu georadara. Tijekom arheoloških istraživanja u 2006. godini uz konzervatorsko-sanacijske radove na obnovi bedema tvrđave poduzete su i mjere zaštite te je izvršena djelomična rekonstrukcija i preventivna konzervacija svih otkrivenih zidova objekata pronađenih u prethodnim arheološkim istraživanjima, u svrhu buduće prezentacije do sada istraženih dijelova sinjske tvrđave. Arheološka istraživanja nastavljena su uz istočni dio južnog bedema. Pronađeni su ostatci zaobljenog bastiona s ležištima za top i prsobranima kako je naznačeno na likovnim prikazima tvrđave. Otkriveni dijelovi zidova pružaju se u sjevernom i istočnom profilu iskopa te je neophodno proširiti arheološka istraživanja kako bi se mogla sagledati arhitektonska cjelina navedenog obrambenog sklopa. U arheološkim istraživanjima koja su uslijedila 2008. i 2009. godine istraživalo se istočno od topničkog bastiona, a započeta su i istraživanja u unutrašnjosti istočne kule. U blizini istočne kule otkriveno je južno pročelje objekta (objekt 6.) čiju namjenu nalazimo na povijesnim prikazima sinjskog Grada iz 18. st., gdje je naznačeno spremište za streljivo (*Munitione, Munizione dell'Armi*).

U 2010. godini istraživanja su provedena uz unutrašnju stranu sjeveroistočnog i sjevernog bedema. Sjeveroistočni bedem tvrđave na ovom je dijelu izgrađen od djelomično obrađenih kamenih blokova povezanih vapnenom žbukom. Bedem se prema sjeveru prekida i spaja sa strmom prirodnom liticom. Otkriveni su fragmentirani ostaci građevine (objekt 7.),

najvjerojatnije je riječ o ostacima kuće koja je prikazana na likovnim prikazima iz 17. i 18. st. uz sjeveroistočni bedem. Sjeverno od navedenog objekta otkriveni su ostaci još jedne građevine (objekt 8.) uz koju se nalazi sjeverna kula i bedem koje je sanirao još 1990. godine Konzervatorski odjel u Splitu. Arheološka istraživanja u 2011. obavljena su također uz unutrašnju stranu sjevernog bedema. Otkriven je veći dio građevine (objekt 9.) koja je najvjerojatnije bila vojno-stambeni objekt - stražarnica s puškarnicama (*Quartieri e corpi di guardie*). Otkriveni dijelovi zidova pružaju se dalje u sjevernom i zapadnom profilu iskopa, te su se arheološka istraživanja ovdje nastavila i u 2012. godini nakon čega se po njihovom otkrivanju pristupilo sanacijskim radovima. Također u 2012. godini nastavilo se s arheološkim istraživanjima na preostalom dijelu sjevernog bedema, a nakon odstranjivanja nasipnih slojeva otkrivena je u vrlo dobrom stupnju očuvanosti kaldrmana cesta obrubljena kamenim ivičnjakom istražena u duljini od 25 m i širini do 1.5 m, koja prati unutrašnje lice sjevernog i sjeverozapadnog bedema.

Zaštitna arheološka istraživanja na tvrđavi Grad u Sinju u okviru desete arheološke kampanje provodila su se u razdoblju od 9. prosinca 2013. do 17. siječnja 2014. godine te od 16. travnja do 11. lipnja 2014. godine. Istraživanja su trajala ukupno 50 radnih dana sa stankom između 17. siječnja 2014. i 16. travnja 2014. godine. Metodologija istraživanja uključila je ponajprije ručni iskop arheoloških sondi i deponiranje iskopane zemlje na području tvrđave. Nakon iskopa, pronađeni su slojevi i strukture očišćeni te geo- i foto-dokumentirani u skladu s pravilima struke. U istraživanjima su sudjelovale djelatnice Muzeja Cetinske krajine - Sinj: voditeljica istraživanja Anita Librenjak, dipl. arheologinja te kustosica Daria Domazet dipl. arheologinja. U istraživanjima je sudjelovala stručna suradnica Zdenka Vrgoč, dipl. arheologinja. Tehničku dokumentaciju – geodetsko dokumentiranje arheoloških istražnih radova obavljala je tvrtka GEOdata d.o.o., Kopilica 62, 21 000 Split. Stručni nadzor obavljala je Dubravka Čerina, nadležna arheologinja Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Splitu. U istraživanjima je sudjelovalo sveukupno 17 pomoćnih radnika koji su bili angažirani preko investitora Grada Sinja u okviru programa Javnih radova. Po završetku arheoloških istraživanja pokretni arheološki nalazi pohranjeni su u Muzeju Cetinske krajine – Sinj. Arheološku obradu pokretnih arheoloških nalaza i dokumentacije s lokaliteta obavljale su Zdenka Vrgoč, Daria Domazet i Danijela Petričević Banović. Tijekom kampanje 2013./2014. godine istražen je dio sjevernog bedema, unutrašnja strana sjeverozapadnog i zapadnog bedema, zatim unutrašnji prostor sjeverozapadne i zapadne kule.

Sjeverozapadni i zapadni bedem sačuvan je gotovo u čitavoj svojoj dužini, osim na dijelu gdje je probijen prilikom gradnje zavjetne crkvice krajem 19. st. Vanjsko i unutrašnje lice bedema

slabo je sačuvano i konstruktivno je jako nestabilno te slijedi žurna sanacija ovog dijela bedema. Bedemi su građeni poluobrađenim priklesanim kamenom koji je nepravilno uslojen, a načinom zidanja građenja prilagođen je prirodnoj konfiguraciji terena. Jezgra zida načinjena je od lomljenog kamena različite veličine vezanog vapnenom žbukom. Struktura gradnje sjevernog, sjeverozapadnog i dijela zapadnog bedema jasno ukazuje na dvije građevinske faze, odnosno na ziđe bedema iz ranije faze priljubljuje se s vanjske strane novi zid čime se bedem znatno fortifikacijski učvršćuje prilagođavajući se onodobnoj uznapredovaloj ratnoj tehnici odnosno vatrenom topničkom oružju iz 17. st. Važni i karakteristični elementi obrambenog bedema nisu sačuvani (kruništa zidova, strijelnice i prsobrani) što bi moglo pobliže odrediti vrijeme njihove izgradnje, a budući da ni na jednom mjestu nema građevinskih ostataka prema kojima bi se mogla rekonstruirati visina, nepoznata je i njegova prvobitna visina. Na zapadnom bedemu prepoznaju se i neki detalji vezani za izgradnju samog bedema, a iste takve nalazimo i na južnom bedemu, naime otkriveni su sačuvani kružni otvori, promjera 10 do 12 cm. Navedeni otvori su tragovi građevinske skele pomoću kojih se podizao zid odnosno nakon što bi zid dosegao određenu visinu, u njega bi se ugradili drveni nosači skele koji bi se po završetku zidanja uklonili.

Otkriveni su i djelomično istraženi ostatci cisterne podignute uz sjeverozapadni bedem. Izgled cisterne jasnije će se definirati po uklanjanju nasutih i urušenih nasipnih slojeva čime će se utvrditi kronologija sjeverozapadnog dijela tvrđave i odrediti međuodnosi pronađenih arhitektonskih struktura. O važnosti cisterne kazuje činjenica da je ucrtana na svim likovnim prikazima i smještena uz topovski položaj s unutrašnje strane sjeverozapadnog bedema, a prema podacima imala je zapremninu 700 barila vode. Prilikom arheoloških radova otkriven je i veliki kanal izgrađen od kamenih ploča za oborinske vode koji je sabirao vodu u cisternu.

Otkrivene su i istražene dvije kule na sjeverozapadnom i zapadnom dijelu bedema. Obje su kvadratnog oblika, djelomično su sačuvane, a u njihovoj unutrašnjosti otkriveni su ostatci urušenih zidova i podnica, od pokretnih arheoloških nalaza pronađene su željezne topovske kugle, keramika, čavli, klinovi iz 17. i 18. st. Očuvana visina zidova nije dovoljna za cjelovitu rekonstrukciju njihovog izgleda, sačuvane su samo u razini prizemlja (sjeverozapadna kula) te je teško odrediti njihovu prvobitnu visinu.

Tijekom ovogodišnje kampanje otkriveni su i vrijedni arhitektonski ostatci građevine uz zapadnu kulu koja je na povijesnim prikazima sinjskog Grada iz 18. st., naznačena kao kuća upravitelja oružja (*Alloggio del. Gouer. Dell Armi, Abitazione del Gouere delle Armi*).

Tijekom radova zaštitna arheološka istraživanja provedena su i na prostoru glavnog ulaza u tvrđavu na zapadnoj strani bedema. Ispred ulaza otkriveni su ostatci propugnakula – predulaza

koji je na likovnim prikazima naznačen kao vanjsko obrambeno dvorište. Propugnakul je pružao izvanrednu sigurnost glavnim gradskim vratima omogućavajući učinkovitu obranu i kontrolu ulaza i izlaza u tvrđavu. Kao dio obrambene vojne taktike *propugnaculum* vuče svoje podrijetlo još iz kasne antike i ukazuje na dugi povijesni kontinuitet sinjskog grada. Važno je istaknuti da je na ovom dijelu tvrđave uz unutrašnju i vanjsku stranu zapadnog bedema ispod velikog nasipnog sloja pronađena velika količina urušenog građevinskog materijala (veće kamenje) ispod kojeg su otkriveni ostatci podnice, te temelji zidova s unutrašnje strane okomiti na bedem. Ako podatke koje nam pružaju otkriveni zidovi povežemo s podacima koje nalazimo na povijesnim prikazima možemo zaključiti da je najvjerojatnije riječ o ostacima obrambeno-stambenih objekata koji su naznačeni uz glavni ulaz u tvrđavu. Kako je u tijeku hitna sanacija bedema zaštitna arheološka istraživanja limitirana su uskim područjem uz bedem te otkrivene arhitektonske ostatke zasada nije moguće u cijelosti definirati jer se većina zidova otkrivenih građevina pruža izvan granica iskopa. Također, tijekom interpretacije i definiranja arhitektonskih cjelina svakako treba uzeti u obzir različite faze izgradnji i pregradnji, rušenja i ponovne izgradnje kroz dugo vremensko razdoblje, poglavito obrambenih položaja uz bedem.

Tijekom deset sezona arheoloških istraživanja, prikupljeni su vrijedni i brojni pokretni arheološki nalazi koji svjedoče ne samo o značajnom vojnom uporištu već i o civilnom urbanom karakteru sinjskog Grada. Među pronađenim nalazima koji ovisno o svojoj očuvanosti i tipološkim karakteristikama mogu ponuditi široke vremenske odrednice te tako kronološki determinirati višeslojne stratigrafske odnose prevladavaju predmeti kasnosrednjovjekovne i novovjekovne materijalne kulture, primjerice oružje (vršci strijela noževi, kamene i metalne topovske kugle) i druga vojna oprema, nalazi novca (srebrni novac mletačkog dužda Andrea Grittija (1523. – 1539.), mletački soldi iz 17./18. st. s natpisom *DALMA ET ALBA*, novac s natpisom *CORF CEFAL ZAN* iz vremena dužda Giovanni Cornera II (1709.-1722.); predmeti različite namjene (zavjetne pločice, aplike, medaljoni, keramičke lule, okovi, čavli, klinovi, brusevi); dijelovi arhitekture, ulomci kamene skulpture; fragmenti staklenog posuđa (ulomci tzv. Krautstrunk čaša koje su se uvozile iz venecijanskih i srednjoeuropskih radionica od početka 15. pa do sredine 16. stoljeća.). Najbrojnije nalaze predstavlja gruba kuhinjska keramika namjenjena svakodnevnoj uporabi te glazirano skupocjeno višebojno stolno posuđe koje svjedoči o visokoj kulturi stanovanja kao i trgovačkim vezama s Venecijom i drugim gradovima u Italiji.

S obzirom na vrijednost i značaj sinjske tvrđave Grad, arheološka istraživanja se svakako planiraju nastaviti kako bi se utvrdila namjena i funkcija svih otkrivenih objekata te

omogućila cjelovita konzervacija, rekonstrukcija i u konačnici prezentacija svih arheoloških i povijesnih struktura tvrđave.

Zaštitna arheološka istraživanja na lokalitetu tvrđava Kamičak u Sinju

Tvrđava Kamičak se nalazi u samom središtu Sinja, podignuta na stjenovitom brežuljku iznad glavnog gradskog trga u podnožju glavne sinjske tvrđave Grad. Izgrađena je početkom 18. st. u vrijeme venecijanske uprave (1686.-1797. godine) prema suvremenom načinu utvrđivanja kao novovjekovni fortifikacijski kompleks bastionske strukture. Tvrđava Kamičak i zgrada Palacina koja je smještena u neposrednoj blizini, s jugozapadne strane tvrđave, vjerojatno su izgrađene u isto vrijeme tvoreći arhitektonski sklop iznimne graditeljske baštine povijesne jezgre grada Sinja.

Zaštitna arheološka istraživanja na tvrđavi Kamičak u Sinju započeta su 10. prosinca 2014. godine. Zaštitna istraživanja su propisana kao prva mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara koja prethode izvedbi i sanaciji projekta obnove tvrđave. Arheološka istraživanja zaštitnog karaktera posljednji put obavljena su na ovom lokalitetu 1989. - 1990. godine, a također su prethodila konzervatorsko-restauratorskim zahvatima. Tvrđava Kamičak i obližnja zgrada Palacina Rješenjem, Klasa: UP-I-612-08/10-06/0406, Urbroj: 532-04-01-1/4-10-1 od 12. listopada 2010. upisani su u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem Z-4797. Metodologija istraživanja uključuje ponajprije ručni iskop arheoloških sondi i deponiranje iskopane zemlje na području tvrđave. Nakon iskopa, pronađeni slojevi i strukture biti će očišćeni te geo- i foto-dokumentirani u skladu s pravilima struke. Pomoćne radove obavljaju djelatnici tvrtke FIDAL d.o.o., Braće Pavlinića 10, iz Rijeke. U istraživanjima sudjeluju djelatnice Muzeja Cetinske krajine - Sinj: voditeljica istraživanja Anita Librenjak, dipl. arheologinja te kustosice Danijela Petričević Banović dipl. arheologinja i Daria Domazet dipl. arheologinja. Stručni dokumentarist je Vedran Koprivnjak dipl. arheolog iz Zagreba koji obavlja geodetsko dokumentiranje arheoloških nalaza i arheološku nacrtanu dokumentaciju. U istraživanjima sudjeluje 6 pomoćnih radnika. Stručni nadzor obavlja Dubravka Čerina, nadležna arheologinja Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Splitu. Istraživanje je nastavljeno u 2015. godini. Po završetku arheoloških istraživanja pokretni arheološki nalazi biti će pohranjeni u Muzeju Cetinske krajine – Sinj. Arheološku obradu pokretnih arheoloških nalaza i dokumentacije s lokaliteta obavljat će Danijela Petričević Banović. Zaštitna arheološka istraživanja na tvrđavi Kamičak koja se provode od 10. prosinca 2014. godine prethode planiranim radovima na sanaciji i uređenju tvrđave Kamičak. Provode se na području uz kulu sa satom, na sjevernom i južnom dijelu

tvrđave te na prostoru jugozapadnog platoa i neposredno uz sjeverozapadni zid tvrđave s ciljem otkrivanja i utvrđivanja stanja arheoloških slojeva i struktura, odnosno utvrđivanja opsega i struktura izvornog зида, graditeljskih faza i prikupljanja arheološke građe.

1.3. Darovanje

Zbirka dokumenata, Kulturno-povijesna zbirka, Numizmatička zbirka

- 8. travnja Ivan Kolić, Put Malačke 104, 21 216 Kaštel Stari, darovao je dva dokumenta iz obiteljske ostavštine: 1. Dokument - Kupoprodajna pogodba sklopljena između Bože Čatipovića – Runića, Matina, iz Kraja, i Šimuna Vidića, pok. Frane iz Lučana, kod javnog bilježnika u Sinju Petra Stalia. Dokument se sastoji od 7 stranica, s podacima: Bilježnički spis, pod brojem 431. datiran, 13. prosinca 1911. godine. Dokument sadrži tekst Kupoprodajne pogodbe, Popis punomoći, ovjeru odnosno potpis i otisak pečata javnog bilježnika, inv. ozn. MCK-12377; 2. dokument – Kupoprodajna pogodba sklopljena između Bože Čatipovića – Runića, koji prodaje Vicku Koliću, pok. Nikole čest. zgr: 370, čest. zem. 663/1, 663/2 u Brnazama. Ugovor o kupoprodaji ovjeren je kod javnog bilježnika u Sinju Petra Stalia. Dokument se sastoji od 3 stranice, s podacima: Bilježnički spis, pod brojem 1812. datiran 13. kolovoza 1913. godine. Dokument sadrži tekst Kupoprodajne pogodbe, ovjeru odnosno potpis i otisak pečata javnog bilježnika, inv. ozn. MCK-12378 (Ugovor Ur. broj: 83/2014., Sinj, 8.04.2014.).
- 22. svibnja Ognjen Kolak, Istarska ulica 25, 21 230 Sinj, darovao je za *Zbirku dokumenata, Kulturno-povijesnu zbirku i Numizmatičku zbirku* sljedeće predmete: Dopis upućen iz Upraviteljstva Općine sinjske, donaćelnika Celmića ravnateljstvu Hrvatskog napredka u Sinju u kojem Upraviteljstvo zahtjeva da navedeni stave na raspolaganje društvenu dvoranu Vojničkoj vlasti, inv. ozn. MCK-12608; Električni gramofon sa četiri brzine, EG 4 - SUPER, s pripadajućim „Prospektom sa uputama za rukovanje“. Riječ je o kofer, portabl ili putnoj izvedbi gramofona. Gramofon je proizvela nekadašnja tvrtka Radioindustrija Zagreb - tvornica radio i elektroakustičkih uređaja, osnovana u Zagrebu 1948. godine. Danas tvrtka djeluje pod nazivom RIZ-Odašiljači d. d., inv. ozn. MCK-12583; Devet komada pamučnog konca za šivanje s pripadajućim originalnim omotom, proizvođača Jas. Carlile Sons & Co. iz grada Paisley u Škotskoj. Ugledna obitelj Carlile započela je s proizvodnjom konca 1752. godine. Do 1886. godine tvrtka je djelovala pod nekoliko sličnih naziva, a 1887.

preuzela ju je tvrtka J. & P. Coats., inv. ozn. MCK-12584; Novac Talijanske države, Lombardija – Venecija (1815. -1866. Austrijsko Carstvo), kovanica, 1 centesimo, Av: 1 centesimo?, Rv: MONETA DEL REGNO LOMBARDO VENETO, grb, Dimenzije: promjer: 25 mm, materijal: bakar, datacija. pr. pol. 19 st., nalazište: Sinj, tvrđava Kamičak, s vanjske istočne strane pročelja kule sa satom, inv. ozn. MCK-12609. (Ugovor Ur. broj: 108/2014., Sinj, 22.05.2014.)

- 17. lipnja prof. Stjepan Marković, Čitluk 104, 21 230 Sinj, darovao je preslike sljedećih dokumenata: 1. Izvještaj Štaba Osmog korpusa NOVJ od 5. travnja 1944: o zločinima njemačke vojske u selima oko Mosora, inv. ozn. MCK-12243; 2. Proglas Narodnooslobodilačkog odbora Dalmacije i Štaba VIII.korpusa NOVJ-a od 15. travnja 1944. narodu Dalmacije u povodu njemačkog zločina kod Sinja, inv. ozn. MCK-12244; 3. Pismo Artura Phlepsa Edi Bulatu, inv. ozn. MCK-12245; Izvješće o ubijanju naroda i pljački i paljenju sela Dolac Donji i drugi, inv. ozn. MCK-12246; Izvještaj o krvoprolićima u Cetinskoj krajini, inv. ozn. MCK-12247; Nedjeljni izvještaj Velike župe Cetina u Splitu za vrijeme od 26.III.-1.IV.1944.g., inv. ozn. MCK-12251; Provođenje zapovjedi („Zapovjed za preustrojstvo“ 15. pješačke pukovnije); 03.05.1944., inv. ozn. MCK-12253; Telegram Glaisea von Horstenaua Vrhovnom zapovjedništvu Wehrmachta, inv. ozn. MCK-12254; Popis perovodnih i manipulativnih službenika pri kotarskoj oblasti u Sinju po stanju 1. ožujka 1944., inv. ozn. MCK-12255; Dodjela pomoći postradalim kod bombardiranja Sinja, inv. ozn. MCK-12256; Zapisnik o saslušanju - Prijepis iskaza Mirka Bilobrka; 07.01.1946., inv. ozn. MCK-12257; Ustaše iz Rang liste (Popis ustaša u Sinju, poredanih po određenoj rang-listi), inv. ozn. MCK-12258; Fra Paulin Vuković, zapisi iz II.svj.r. (Fra Paulin Vuković opisuje strijeljanje osuđenika koje su partizani po zauzeću Sinja izvršili na groblju sv. Frane); 1941. g., inv. ozn. MCK-12259; Odluka o utvrđivanju zločina okupatora i njihovih pomagača / Podaci o zločinima okupatora i njihovih pomagača (Odluka Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača o krivnji Spasoja Travizija); 22.10.1945., inv. ozn. MCK-12260. (Ugovor Ur. broj: 28/2014., Sinj, 17.02.2014.)
- 11. studenoga kolegica Daria Domazet, Zelovo 54, 21 230 Sinj, darovala je za Numizmatičku zbirku ukupno 197 kom. novca i medaljon: kovanice, 181 kom. (inv. ozn. MCK-12628 – MCK-12807, MCK-12860), medaljon grada Varaždina (inv. ozn. MCK-12808), papirnati novac, 16 kom. (inv. ozn. MCK.-12844 – MCK-12859) (Ugovor Ur. broj: 225/2014., Sinj, 11.11.2014.)

Arheološka zbirka

- 27. lipnja Anđelko Brčić, Strana 1/76, 21 238 Otok, darovao je za *Arheološku zbirku* dva arheološka predmeta pronađena u Otoku, predio Glavičica, položaj „Za jarugom“, k.č. 3403, površinski nalaz; kamena bojna kugla, nepravilnog kuglastog oblika, izrađena od vapnenca, tamnosmeđe boje, dimenzije: pr. 5,2, m 210 g; vapnenac, datacija: Rimsko Carstva, inv. ozn. MCK-12495 i Ulomak spiralnonaočalastog privjeska, izrađen od jednog komada žice, na prednjoj strani navoja nalazi se ukras u nizu kratkih poprječnih ureza koji se nastavlja i na petlju, nedostaje drugi navoj, dimenzije: duž. 4,6 cm, šir. 2,4 cm, debljina žice, 0,3 cm, m 7 g; brončana žica, datacija: starije željezno doba (800. – 300. g. pr. Kr), inv. ozn. MCK-12495 (Ugovor Ur. broj: 132/2014., Sinj, 27.06.2014.).

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Muzej kontinuirano već nekoliko godina poduzima niz mjera kako bi se usporio proces propadanja pojedinih muzejskih predmeta. Sukladno tome, dio građe u Muzeju Cetinske krajine - Sinj u 2014. godini preventivno je zaštićen od prirodnih procesa starenja materijala koji su potpomognuti vanjskim štetnim utjecajima temperature, relativne vlage i svjetlosti. Kontinuirano se provodi zaštita muzejske građe u *Arheološkoj zbirci*, *Zbirci dokumenata*, *Zbirci fotografija i fotografskog pribora* koja je primjereno pohranjena u zaštitne arhivske kutije, zaštitne album stranice, foto albume za smještaj negativa i spremnice (album stranice), izrađene od arhivski sigurnog materijala za dugotrajnu zaštitu i konzerviranje fotografija, staklenih negativa i vrijednih dokumenata. Numizmatička muzejska građa pohranjena je u specijalne numizmatičke kutije – ladičare za odlaganje i pohranu kovanica koje su složene i zaštićene beskiselinskim papirom.

Tijekom godine redovito su kontrolirani mikroklimatski uvjeti u stalnom postavu i čuvaonici instaliranim instrumentima Datalogger Testo 175-H2 koji su očitavali relativnu vlažnost zraka i temperaturu. (Anita Librenjak)

Redovito čišćenje, uređivanje i preslagivanje muzejske građe u čuvaonicama, te provođenje preventivnog čišćenja vitrina i izložaka u muzejskoj stalnoj postavi. (Anita Librenjak, Daria Domazet, Danijela Petričević Banović)

Arheološka zbirka

- Izmjena novih kartonskih kutija za pohranu arheološke građe.
- Pranje, signiranje i fotografiranje pokretnog materijala pronađenog tijekom zaštitnih arheoloških istraživanja na lokalitetu tvrđavi Grad i tvrđavi Kamičak u Sinju i drugih arheoloških nalazišta u fundusu *Arheološke zbirke*. (Anita Librenjak, Daria Domazet, Danijela Petričević Banović)

Kulturno-povijesna zbirka

- Tijekom godine redovito održavanje i preventivna zaštita, reprezentativnog namještaja Ašik sobe iz pr. pol. 19. st. Namještaj potječe iz Perzije, izrađen je u tehnici intarzije, pretežno od orahovog drva s brojnim drugim vrstama materijala (ružino drvo, ebanovina, palisandrovina, sedef, bjelokost). Sastoji se od 18 raznovrsnih dijelova: ormar, paravan, klupa za sjedenje, dvije stolne garniture s pratećim dijelovima, stalci, zavjese, zidni prekrivači te posuđe.

Etnografska zbirka

- Redovito čišćenje i preventivna zaštita tekstilne građe (preslagivanje prema vrstama odjevnih predmeta, provjetravanje, premještanje predmeta na policama, zaštita od prašine i moljaca). Tekstilna građa se pohranjuje u beskiselinske folije.
- Redovito čišćenje i zaštita drvenih predmeta koji su obrađeni sredstvima protiv crvotočine i rasušivanja.

2.3. Restauracija

U okviru pripremnih radova Muzeja Cetinske krajine – Sinj za izložbu „Rezultati arheoloških istraživanja na tvrđavi grad u Sinju od 2004. do 2014. godine“ koja će biti priređena 2015. godine prezentirat će se arheološka građa pronađena tijekom dugogodišnjih arheoloških istraživanja tvrđave Grad u Sinju koja čini značajan dio muzejskog fundusa. Od pokretnog arheološkog materijala pronađenog u provedenim istraživanjima na sinjskom Gradu najzastupljeniji su keramički ulomci glaziranog posuđa. Riječ je o svim tipovima glazirane keramike: monokromno glazirana keramika (invetriata), monokromno glazirana keramika s engobom, slikana keramika s engobom i gravirana keramika s engobom, te keramika s neprozirnom glazurom ili majolika. Osim glaziranog posuđa uvezenog iz Italije, pronađena je i luksuzna hispano-maurska keramika iz Španjolske i keramika osmanske produkcije. Kod oblika posuda zastupljene su posude otvorene i zatvorene forme. U tipu posuda otvorene

forme prevladavaju tanjuri i zdjele raznih oblika, dok kod zatvorenih posuda uglavnom prevladavaju vrčevi. Navedene vrste glazirane keramike datiraju se od 15. do 18. stoljeća. U 2014. godini nastavljena je restauratorska obrada keramičkih nalaza. Restauratorske zahvate na pet keramičkih predmeta provela je kolegica Zdenka Vrgoč koja na temelju pomnog proučavanja izradila detaljnu ponudu i troškovnik za restauratorske zahvate na keramičkim predmetima. U 2014. godini nastavljena je restauracija pet fragmentarno sačuvanih keramičkih arheoloških predmeta (dva majolička vrča, dvije majoličke posude i jedan glazirani vrč). Restauratorsko-konzervatorska obrada obuhvatila je sljedeće faze: preliminarno istraživanje, čišćenje predmeta mehaničkim i kemijskim putem, konsolidacija predmeta, spajanje fragmenata, rekonstrukcija dijelova koji su nedostajali, obrada i toniranje integriranih dijelova. Konzervatorsko-restauratorska obrada odvijala se u razdoblju od srpnja 2013. do studenoga 2013. godine. Nakon preliminarnih istraživanja kojima se utvrdio stupanj očuvanosti keramičke površine i potrebnog konsolidacijskog rada, uslijedilo je uklanjanje zemljanih i kalcitnih naslaga alkoholnim oblozima i skalpelom. Potom se pristupilo konsolidacijskom postupku koji se odvijao u nekoliko faza potapanja i premazivanja predmeta u različitim postotcima otopine Paraloida u acetonu. Kao konsolidant korišten je i Primal. Sljedeći korak bio je lijepljenje fragmenata ljepljivom trakom nakon čijeg su uklanjanja keramički dijelovi trajno spojeni ljepilom Mecosan. Nakon toga pristupilo se rekonstrukciji dijelova koji su nedostajali u albasternom gipsu, a rekonstrukcija je izvedena na lončarskom kolu i ručno, uzimanjem otisaka, ovisno o fragmentiranosti pojedinog posuda. Integrirani dijelovi obrađivani su ručnim alatima. Posljednja faza podrazumijevala je toniranje rekonstruiranih dijelova akrilnim bojama. Tijekom svih postupaka vođena je detaljna fotodokumentacija.

U protekloj godini konsolidirano je i restaurirano 19 arheoloških predmeta iz stalnog muzejskog postava. Radi se o različitim keramičkim predmetima, svjetiljkama, posudama, zdjelama i čašama s arheoloških lokaliteta, Gardun (ant. Tilurium) i Ruduša u Sinju. Popis predmeta: 1. Svjetiljka, Gardun, inv. ozn. MCK-B-284, 2. Svjetiljka, Gardun, inv. ozn. MCK-B-285, 3. Svjetiljka, Gardun, inv. ozn. MCK-B-1052, 4. Svjetiljka, Gardun, inv. ozn. MCK-B-811, 5. Svjetiljka, Gardun, MCK-B-818, 6. Svjetiljka, Gardun, MCK-B-286, 7. Svjetiljka, Gardun, MCK-B-1057, 8. Svjetiljka, Ruduša, MCK-AZ-4, 9. Svjetiljka, Ruduša, MCK-AZ-162, 10. Svjetiljka, Ruduša, MCK-AZ-169, 11. Svjetiljka, Ruduša, MCK-AZ-148, 12. Svjetiljka, Ruduša, MCK-AZ-145, 13. Čaša, Gardun, MCK-B-791, 14. Vrč, Ruduša, MCK-AZ-130, 15. Čašica, Gardun, MCK-AZ-294, 16. Zdjelica, Gardun, MCK-AZ-246, 17. Zdjela,

Gardun, MCK- B-169, 18. Zdjela, Gardun, MCK-B-170, 19. Zdjela, Gardun, MCK- B-177.
(Zdenka Vrgoč)

Pregledan i dokumentiran cjelokupni keramički materijal koji je pronađen tijekom zaštitnih arheoloških istraživanja na tvrđavi grad u Sinju od 2004. do 2014. godine (Zdenka Vrgoč)

Preventivna zaštita - pisanje signatura, inventarnih oznaka, nanošenje zaštitnog laka i sl. na keramičkim i metalnim predmetima iz *Arheološke zbirke* (Zdenka Vrgoč, Danijela Petričević Banović)

Provedeni su manji zahvati s ciljem preventivne zaštite i konsolidacije pojedinih oštećenih predmeta, kamenih i metalnih topovskih kugli, ukupno 32 topovske kugle (22 željezne, 1 čelična i 9 kamenih topovskih kugli) pronađenih na tvrđavi Grad u Sinju. Popis predmeta: 1. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12490, 2. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12494, 3. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12535, 4. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12491, 5. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12492, 6. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12493, 7. kamena kugla inv. ozn. MCK-12536, 8. kamena kugla, inv. ozn. MCK-12537, 9. kamena kugla, inv. ozn. MCK-12538, 10. kamena kugla, inv. ozn. MCK-12539, 11. kamena kugla, inv. ozn. MCK-12540, 12. kamena kugla, inv. ozn. MCK-12543, 13. kamena kugla, inv. ozn. MCK-12544, 14. željezna kugla, inv. ozn. MCK-AZ-352, 15. željezna kugla, inv. ozn. MCK-AZ-353, 16. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12119, 17. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12120, 18. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12121, 19. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12123, 20. čelična kugla, inv, ozn. MCK-12124, 21. kamena kugla, inv. ozn. MCK-12131, 22. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12133, 23. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12134, 24. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12137, 25. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12138, 26. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12139, 27. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12145, 28. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12146, 29. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12149, 30. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12150, 31. kamena kugla, inv. ozn. MCK-12162, 32. željezna kugla, inv. ozn. MCK-12033.

2.4. Ostalo

Muzej Cetinske krajine - Sinj od svog osnutka 1956. godine smješten je u spomeničkom objektu *Palacini*, koja je dio povijesnog arhitektonskog sklopa s tvrđavicom Kamičak. Muzej Cetinske krajine - Sinj u svom fundusu posjeduje zbirku vrijednih kamenih spomenika, koju čine spomenici prapovijesnog, rimskog, srednjovjekovnog i novovjekovnog razdoblja –

dijelovi arhitektonske dekoracije, počasni natpisi, nadgrobne stele, žrtvenici, poklopci sarkofaga. Kameni spomenici jedna su od najznačajnijih cjelina bogate *Arheološke zbirke* Muzeja Cetinske krajine – Sinj. Veći dio spomenika bio je do 2007. godine neprimjereno izložen u prizemlju muzejske zgrade, a većim dijelom na prostoru dvorišta – ispred Muzeja. Muzej Cetinske krajine – Sinj u 2007. godini financijskim sredstvima Ministarstva kulture RH započeo je I fazu uređenja lapidarija koja je obuhvatila konzervatorsko-restauratorske radove na kamenim spomenicima koju je obavila tvrtka „Neir“ d.o.o. iz Splita prema smjernicama i uz nadzor stručnjaka Konzervatorskog odjela u Splitu. Izvođač radova, tvrtka „Neir“ iz Splita ovlaštena je rješenjem Ministarstva kulture RH za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Konzervatorsko-restauratorski radovi i lasersko čišćenje kamenih spomenika obuhvatilo je uklanjanje organskih i anorganskih onečišćenja. Lasersko čišćenje koristilo se kao osnovna metoda zbog mogućnosti optimalne kontrole razine čišćenja i očuvanja prirodne patine kamene površine. U konzervatorsko-restauratorske radove uključeni su bili svi dijelovi arhitektonske dekoracije, počasni natpisi, nadgrobne stele, žrtvenici, poklopci sarkofaga, koji su izloženi u prizemlju muzejske zgrade i na prostoru dvorišta – ispred Muzeja, ukupno 33 (tridesettri) kamena spomenika. U 2014. godini sredstvima Ministarstva kulture u okviru II faze obavljani su radovi na prezentaciji 10 (deset) najugroženijih kamenih spomenika koji su dobili primjerenu zaštitnu konstrukciju i postamente. Izradu glavnog projekta uređenja lapidarija koji je obuhvatio razmještaj i detalje postolja za postavu deset kamenih spomenika Muzej je sklopio s ovlaštenim arhitektom Ivom Vojnovićem, ovl. arh. (Ured Vojnović d.o.o., Mihaljevića 1, 21 000 Split). Prvo je izrađen idejni projekt s računalnim simulacijama, a zatim izvedbeni projekt s troškovnikom radova prema prihvaćenoj ponudi od 20. lipnja 2014. godine – Ugovor 01/14 o izradi tehničke dokumentacije (Ur.br. 162/14., od 28. srpnja 2014.). Dva najveća kamena spomenika, nadgrobni spomenik – stećak u obliku sljemenjaka od jednog kamenog bloka, 14.-15. st., nalazište: Strizrep (inv. ozn. MCK-AZ-140) i ulomak velikog bloka vijenca trabeacije, 1.-4. st., nalazište Čitluk (ant. Aequum)(inv. ozn. MCK-5315), flankiraju sami ulaz u Muzej. Baze postamenata su montažni armirano betonski temelji na koje su postavljena dva dvostruka bojana aquapanela. Montažni temelji svih postamenta postavljeni su na prethodno obrađenu površinu. Svi spomenici imaju nadstrešnicu od plosnog čeličnog lima u koji je montirano kaljeno staklo. Postament smješten sjeverno od zgrade Muzeja ima manju bazu od ostalih kako bi ulomak kamenog spomenika – postolja za nadgrobni spomenik izrađen od monolitnog bloka kamena s kvadratnim otvorom po sredini, 1.- 4. st., nalazište: nepoznato (inv.ozn. MCK-5415) izgledao kao baza za nadgrobni spomenik - stelu Lucija Attija, poč. 1. st.,

nalazište: Vojnić (inv.ozn. MCK-AZ-380). Temelj je također montažni armirano betonski blok koji nosi stelu i nadstrešnicu. Ovdje je baza prekrivena samo jednim aquapanelom, a pozadina viseće stele je bojani dvostruki aquapanel koji se vijcima učvršćuje za čelične profile. Nadstrešnica je također od čeličnog lima i stakla. Najveći postament sastoji se od više montažnih dijelova koji se postavljaju jedan do drugog. Tri jednake baze sastoje se od montažnog armirano betonskog temelja na kojem su postavljena dva dvostruka aquapanela. Nadstrešnica je izvedena također od čeličnog lima i stakla jednako kao i prethodne. Tu su smješteni sljedeći spomenici: anepigrafski žrtvenik izrađen od bijelog vapnenca, ukrašen reljefnim biljnim ornamentima i prikazom dupina, 2.-3. st., nalazište: Čitluk (ant. Aequum), (inv. ozn. MCK-AZ-122), spomenik Seksta Julija Silvana, 1.-3. st., nalazište: nepoznato (inv. ozn. MCK-5417), poklopac urne s dvoslivnim krovom i ukrasnim akroterijima na uglovima, nalazište Vrlika - Balek (inv. ozn. MCK-AZ-363), nadgrobna stela veterana Marka Cecelija Saturnina o bijelog vapnenca, 1. st., nalazište: Gala - Gacko (inv. ozn. MCK-AZ-121), žrtvenik Elija Barbija posvećen Jupiteru, 1.-2. st., nalazište: Gardun (ant. Tilurium),(inv. ozn. MCK-AZ-514) te ulomak nadgrobnog spomenika - stele od monolitnog kamenog bloka s prikazom pokojnika, 1. st., nalazište: Gardun (ant. Tilurium), (inv. ozn. MCK-AZ-619). Građevinsko – obrtničke poslove je obavila tvrtka Fidal d.o.o. (Braće Pavlinića 10, 51 000 Rijeka), Ugovor o izvođenju radova (Ur.br. 220/14., od 7. studenoga 2014.). Radovi su obuhvaćali ručni iskop poda na mjestima postave baza postamenata, izradu betonske podloge, izradu i postavu montažnih armirano betonskih temelja, izradu i postavu aquapanel ploča, postavu čeličnih okvira i staklenih nadstrešnica, strojno bojanje vertikalnih i horizontalnih ploha aquapanella te strojno ličenje svih čeličnih dijelova postamenata. Daljnji nastavak radova planiramo u 2015. godini. Planirani radovi obuhvaćali bi izradu i postavljanje legendi na izloženim kamenim spomenicima, postavljanje informativno – edukativnih tabli i putokaza na kojima bi tekstualno i vizualno (slikovne računalne rekonstrukcije) posjetiteljima bila predložena arheološka i kulturno-povijesna baština Cetinske krajine.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Muzejske zbirke

- *Arheološka zbirka* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 5836 predmeta. (Anita Librenjak, Daria Domazet, Danijela Petričević Banović);

- *Etnografska zbirka* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 407 predmeta. (Anita Librenjak, Danijela Petričević Banović);
- *Kulturno-povijesna zbirka* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 254 predmeta. (Daria Domazet, Danijela Petričević Banović);
- *Numizmatička zbirka* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 2760 predmeta. (Daria Domazet);
- *Prirodoslovna zbirka* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 324 predmeta. (Anita Librenjak);
- *Umjetnička zbirka* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 99 predmeta. (Anita Librenjak);
- *Zbirka dokumenata* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 1295 predmeta. (Vedrana Gunjača Gašparac, Danijela Petričević Banović, Nikolina Knezović);
- *Zbirka fotografija i fotografskog pribora* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 4220 predmeta. (Vedrana Gunjača Gašparac, Danijela Petričević Banović);
- *Zbirka odlikovanja, medalja i plaketa* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 100 predmet. (Vedrana Gunjača Gašparac);
- *Zbirka oružja* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 50 predmeta. (Anita Librenjak);
- *Zbirka razglednica* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 334 predmeta. (Daria Domazet);
- *Zbirka plakata* - Obrada primarne dokumentacije u M++ 106 predmeta. (Anita Librenjak).

Sekundarni fondovi:

- *Dijateka* - Obrada sekundarne dokumentacije u S++ 2535 predmeta;
- *Knjiga negativa* - Obrada sekundarne dokumentacije u S++ 3775 predmeta;
- *Hemeroteka* - Obrada sekundarne dokumentacije u S++ 79 predmeta;
- *Dokumentacijski crteži* - Obrada sekundarne dokumentacije u S++ 160 predmeta;
- *Konzervatorsko-restauratorski postupci* - Obrada sekundarne dokumentacije u S++ 86 predmeta.

3.3. Fototeka

Sustavno se nadopunjava fotografijama inventiranih predmeza za muzejsku bazu podataka (cca 170 fotografija).

Snimljeno je cca 2000 digitalnih fotografija za potrebe muzejskih zbirki, pripremu publikacija te dokumentacija izložbe, edukativnih radionica, terenskih obilazaka i rekognosciranja.

Tijekom arheoloških istraživanja na tvrđavi Grad u Sinju snimljeno je cca 3000 digitalnih fotografija.

3.6. Hemeroteka

Sustavno se prikupljaju članci koji se odnose na djelatnost Muzeja Cetinske krajine – Sinj i kulturna događanja tijekom godine. Inventiraju se i upisuju u bazu Sekundarne dokumentacije sa zaključnim brojem H-79. Svi inventirani članci se pohranjuju u plastične uložnice, a inventarna oznaka članka s oznakom muzeja i fonda nalazi se na posebnom papiru unutar uložnice. (Vedrana Gunjača Gašparac)

3.7. Planoteka i fond dokumentacijskih crteža

Izrada nacrtne dokumentacije arheoloških istraživanja na tvrđavi Grad u Sinju 2013./ 2014. god. Tijekom navedenih istraživanja nacrtano je 16 crteža – tlocrti, pogledi i presjeci (GEOdata d.o.o., Kopolica 62, 21 000 Split, dokumentarist Darije Jakaša, dipl. ing. geod. i Ante Talijančić, geod. Teh.)

3.9. Ostalo

Pružanje usluga korisnicima (skeniranje, obrada muzejskih fotografija u svrhu posudbe i sl.).

26. svibnja, Muzejskom dokumentacijskom centru u Zagrebu dostavljen godišnji Upitnik za Registar muzeja, galerija i zbirki u RH za sljedeće muzejske zbirke i sekundarni fondovi: Muzejske zbirke: 1. *Arheološka zbirka*: voditeljice Anita Librenjak, Daria Domazet, Danijela Petričević Banović, 2. *Numizmatička zbirka*: voditeljica Daria Domazet, 3. *Kulturno-povijesna zbirka*: voditeljice Daria Domazet, Danijela Petričević Banović, 4. *Zbirka odlikovanja, medalja i plaketa*: voditeljica Danijela Petričević Banović, 5. *Zbirka fotografija i*

fotografskog pribora: voditeljice Vedrana Gunjača Gašparac, Daria Domazet, 6. *Zbirka oružja*: voditeljica Anita Librenjak, 7. *Zbirka razglednica*: voditeljica Daria Domazet, 8. *Zbirka plakata*: voditeljica Anita Librenjak, 9. *Prirodoslovna zbirka*: voditeljica Anita Librenjak, 10. *Etnografska zbirka*: voditeljice Anita Librenjak, Danijela Petričević Banović, 11. *Zbirka dokumenata*: voditeljice Vedrana Gunjača Gašparac, Danijela Petričević Banović, 12. *Umjetnička zbirka*: voditeljica Anita Librenjak.

Sekundarni fondovi: 1. Fototeka: voditeljica Vedrana Gunjača Gašparac, 2. Dijateka: voditeljica Anita Librenjak, 3. Negativoteka: voditeljica Danijela Petričević Banović, 4. Hemeroteka: voditeljica Daria Domazet, 5. Dokumentacijski crteži: voditeljica Anita Librenjak, 6. Fond digitalnih i magnetskih zapisa: voditeljica Anita Librenjak, 7. Arhiv: voditeljica Anita Librenjak

Dostava podataka za evidentiranje digitalnih zbirki arhivske, knjižnične i muzejske građe u Muzeju Cetinske krajine, Ministarstvu kulture RH, Ured projekta „Hrvatska kulturna baština“. Muzej posjeduje pet radnih stanica za pristup aplikacijama integriranog muzejskog informacijskog sustava M++, S++ i K++ na pet računala. Korištenjem računalne mreže omogućeno je i istovremeno nadopunjavanje muzejske dokumentacije, jednostavniji pristup podacima, pretraživanje i kompletan ispis podataka. Programski paketi, M++ za obradu primarne dokumentacije, S++ za obradu sekundarne dokumentacije i K++ za obradu knjižnične građe omogućuju ujedinjavanje svih aplikacija, sustavan rad u procesu digitalizacije i konačnu kompletnu sliku stanja muzejske građe.

Godišnje ažuriranje podataka o muzejskim zbirkama i sekundarnim fondovima za Registar muzeja, galerija i zbirki u RH (Muzejsko dokumentacijski centar Zagreb).

Muzejske zbirke: *Arheološka zbirka, Prirodoslovna zbirka, Umjetnička zbirka, Etnografska zbirka, Numizmatička zbirka, Kulturno-povijesna zbirka, Zbirka dokumenata, Zbirka odlikovanja, medalja i plaketa, Zbirka fotografija i fotografskog pribora, Zbirka oružja, Zbirka razglednica, Zbirka plakata.*

Sekundarni fondovi: Fototeka, Dijateka, Knjiga negativa, Hemeroteka, Dokumentacijski crteži, Konzervatorsko-restauratorski postupci, Fond digitalnih i magnetskih zapisa, Arhiv.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

Knjižnica Muzeja Cetinske krajine - Sinj posjeduje 6945 bibliografskih jedinica. Knjižni se fond popunjava kupnjom, donacijama, darovanjem i razmjenom sa srodnim kulturnim i znanstvenim institucijama. U knjižnici su zastupljena područja opće, nacionalne i lokalne povijesti, arheologije, povijesti umjetnosti, umjetničkog obrta i povijesti kulture. Knjižnica posjeduje veći broj leksikona, enciklopedija i rječnika. Značajan je i broj periodičnih publikacija. Knjižnica djeluje u sastavu Muzeja.

Inventirano, katalogizirano i signirano u 2014. godini 89 primjeraka.

- razmjenom 57 primjerka
- dar 25 primjeraka
- kupnja 6 primjeraka
- vlastita naklada 1 primjerak

Najveći dio stručne literature nabavljen je razmjenom. Muzej Cetinske krajine - Sinj pretplaćen je na Obavijesti HAD-a, Muzeologiju i Informaticu Muzeologicu.

4.2. Stručna obrada knjižničnog fonda

Računalno u programskom paketu Link2 K++ za obradu knjižnične građe, sveukupno obrađeno 100 jedinica. (Anita Librenjak)

4.4. Služba i usluge za korisnike

Knjižnična građa dostupna je javnosti i stručnjacima.

Korisnici muzejske knjižnice, stručnjaci, studenti i učenici posuđivali su knjige iz muzejske knjižnice, te su posuđene 43 publikacije.

Knjižnični je fond korišten pri izradi seminarskih i diplomskih radova.

Stručna pomoć učenicima srednjih škola i studentima arheologije, povijesti, povijesti umjetnosti, muzeologije, kulture i turizma i informatologije s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Splitu i Zadru za izradu seminarskih i diplomskih radova. (Anita Librenjak)

4.5. Ostalo

Sudjelovanje na 33. izložbi izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija 2014. Izložba je održana na Zagrebačkom velesajmu u sklopu 37. Interliber-a, u razdoblju od 11. do 16. studenoga 2014. godine.

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Rad na obradi muzejske građe u *Numizmatičkoj zbirci*, odabir i stručna obrada numizmatičkog materijala za potrebe pisanja Kataloga Numizmatičke zbirke Muzeja Cetinske krajine – Sinj. (Daria Domazet)

Pripremni radovi za potrebe prigodne izložbe „Likovni prikazi sinjskoga Grada od 17. do 19. stoljeća“, pisanje tekstova, legendi i kataloških jedinica. (Anita Librenjak)

Pisanje legendi za stalni muzejski postav i za lapidarij.

6.5. Posudbe i davanje na uvid

Sukladno Pravilniku uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju (NN 115/01) korisnicima je u prostoru Muzeja Cetinske krajine - Sinj davana na uvid sljedeća muzejska građa:

Arheološka zbirka

- 20. veljače Galeriji Klovićevi dvori, Jezuitski trg 4, Zagreb, posudba muzejske građe za priređivanje izložbe „Klasični Rim na tlu Hrvatske – arhitektura, urbanizam, skulptura“ koja je otvorena 27. ožujka 2014. – 15. lipnja 2014. godine. Ustupljeni su sljedeći muzejski izlošci: Kip božice Rome, Čitluk (Aequum), 3. st., vapnenac, dim. 103x63 cm, inv. ozn. MCK-AZ-125; Kip božice Fortune, Čitluk (Aequum), kraj 2. st., vapnenac, dim. 87x41 cm, inv. ozn. MCK-AZ-124; Nadgrobna stela vojnika L. Mumia, Gardun (Tilurium), 1. st., vapnenac, dim. 175x60x20 cm, inv. ozn. MCK-B-1373. (Posudbeni ugovor, Ur.br. 34/2014, Sinj, 20. veljače 2014., Aneks posudbenog ugovora, Ur.br. 207/dm/mv/14, Zagreb, 14. svibnja 2014., Ur.br. 103/2014, Sinj, 16. svibnja 2014.)

- 23. siječnja kolegi Juri Šučuru, asistentu na Odjelu za arheologiju, Sveučilišta u Zadru, dozvola za uvid u fotografsku i tehničku dokumentaciju arheoloških istraživanja na lokalitetu Bisko - Poljanice u svrhu izrade doktorske disertacije pod nazivom „Ukapanje u prapovijesne tumule od kasnog srednjeg vijeka na prostoru između Zrmanje i Neretve“. (Zahtjev za ostvarivanje uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju br. 9/2014, Sinj, 23.01.2014.)

Zbirka fotografija i fotografskog pribora

- 22. svibnja Dragana Modrić, Kulturno-umjetničko središte, Galerija Sikirica, Glavička 29, 21 230 Sinj, odobrenje za uvid u *Zbirku fotografija i fotografskog pribora*, arhivske fotografije, inv. ozn. MCK-10162, MCK-10192, MCK-10131, MCK-10161, MCK-9945, MCK-9951, MCK.10200, MCK-5563, MCK-5564, u svrhu istraživanja vezanih za povijest tekstilne tvornice Dalmatinka u Sinju. (Zahtjev za ostvarivanje uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju br. 107/2014, Sinj, 22.05.2014.)
- 25. srpnja Kulturno umjetničkom središtu Sinj, Glavička 29, 21 230 Sinj, posudba muzejske građe za priređivanje izložbe slikara Stjepana Bakovića u razdoblju od 26. srpnja – 7. kolovoza 2014. godine. Ustupljeni su sljedeći muzejski izlošci: 1. Stjepan Baković, „Demo Radan“, pr. pol. 20. st., ulje na platnu, dimenzije, 65 x 54 cm, inv. ozn. MCK-U-4. 2. Stjepan Baković, „Jokić Mlinar - Jozo Marjanović“, pr. pol. 20. st., ulje na platnu, dimenzije 50 x 38,5 cm, inv. ozn. MCK-U-5. (Posudbeni ugovor, Ur.br. 157/2014, Sinj, 25. srpnja 2014.)
- 7. kolovozu Kulturno umjetničkom središtu Sinj, Glavička 29, 21 230 Sinj, posudba muzejske građe iz *Etnografske zbirke* za priređivanje izložbe „Svadbeni običaji Sinja i Cetinskog kraja“ u razdoblju od 8. kolovoza – 8. rujna 2014. godine. Ustupljeni su sljedeći muzejski izlošci: 1. Škrinja, 1. pol. 19. st., drvo, željezo; tesanje, duborez, kovanje, 48 x 130 cm, deb=48,5, inv. ozn. MCK-EZ-147, 2. Terluci 1. pol. 20. st., vuna, pamuk, čoja; pletenje, vezenje, rezanje, šivanje, 30 x 15 cm, inv. ozn. MCK-EZ-283. 3. Terluci, 1. pol. 20. st., vuna, pamuk, čoja, pletanje, vezenje, rezanje, šivanje, 29 x 16 cm, inv. ozn. MCK-EZ-27. 4. Pregača, 1. pol. 20. st., vuna, pamuk; tkanje, šivanje, apliciranje, 76 x 39 cm, inv. ozn. MCK-EZ-95. 5. Pregača, 1. pol. 20. st., vuna, pamuk, svila; tkanje, šivanje, apliciranje, 72 x 28 cm, inv. ozn. MCK-EZ-132., 6. Prsluk, 1. pol. 20. st., sukno, čoja, svileni konac, svileni gajtan, pamučne trake; šivanje, apliciranje, vezenje, 72 x 46 cm, inv. ozn. MCK-EZ-74., 7. Pojas, 1. pol. 20. st., vuna, pamuk; tkanje, šivanje, 8,2 x 87 cm, inv. ozn. MCK-EZ-47. 8. Pojas od kauri

pužića, 1. pol. 20. st., vuna, pamuk, pužići, plastika, metal; tkanje, šivanje, kovanje, 4,5 x 83,5 cm, inv. ozn. MCK-EZ-48. 9. Košulja, 1. pol. 20. st., lan, pamučni konac, plastična puca; šivanje, vezenje, lijevanje, 130 x 66 cm, inv. ozn. MCK-EZ-208, 10. Marama, 1. pol. 20. st., pamuk, svileni konac, čipka; tkanje, šivanje, vezenje, 110 x 118 cm, inv. ozn. MCK-EZ-220. 11. Marama, 1. pol. 20. st., pamuk, čipka, svileni konac; tkanje, šivanje, vezenje, 103 x 102 cm, inv. ozn. MCK-EZ-229. 12. Torba obična, 1. pol. 20. st., vuna; tkanje, šivanje, 48 x 37 cm, inv. ozn. MCK-5153. 13. Guća, 1. pol. 20. st., vuna; pletenje, kukičanje, šivanje, 39 x 37 cm, inv. ozn. MCK-EZ-135. 14. Torba uprtnjača, 1. pol. 20. st., vuna; tkanje, šivanje, 48 x 44 cm, inv. ozn. MCK-EZ-99, 15. Vjenčić za jengu, 2007., saten, til, plastične perle; šivanje, lijevanje, 8 x 22 cm, inv. ozn. MCK-6409. (Posudbeni ugovor, Ur.br. 165/2014, Sinj, 7.08.2014.).

Sekundarni fond - dijateka

- 23. siječnja posuđen 21 dijapozitiv arheološkog lokaliteta Bisko – Poljanice (Ugovor o posudbi, Ur.br. 10/2014., Sinj, 23.01.2014.) kolegi Juri Šućuru, asistentu na Odjelu za arheologiju, Sveučilišta u Zadru, u svrhu izrade doktorske disertacije.
- 10. veljače obavljen je povrat 21 dijapozitiva arheološkog lokaliteta Bisko – Poljanice koji su bili posuđeni kolegi Juri Šućuru, asistentu na Odjelu za arheologiju, Sveučilišta u Zadru, u svrhu izrade doktorske disertacije.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

Domazet, Daria, Katalog Numizmatičke zbirke Muzeja Cetinske krajine – Sinj, priprema za tisak, Sinj 2014.

Librenjak, Anita, Zaštitna arheološka istraživanja na tvrđavi Grad u Sinju, Cetinska vrila, Godina 22, br. 43, 2014., str. 22-29.

Librenjak, Anita, Likovni prikazi sinjskoga Grada od 17. do 19. stoljeća, deplijan izložbe, Sinj 2014.

Librenjak, Anita, Izložba Likovni prikazi sinjskoga Grada od 17. do 19. stoljeća u Muzeju Cetinske krajine - Sinj, Cetinska vrila, Godina 22, br. 44, 2014., str. 54-56.

6.8. Stručno usavršavanje

Na temelju Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. kojeg je donijela Vlada RH, a u skladu s Uvjetima i načinima korištenja sredstava za provođenje mjera Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, Muzej Cetinske krajine – Sinj primio je na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa dva vježbenika (polaznika) na osposobljavanje za rad na poslovima kustosa povjesničara: Nikolina Knezović, magistra engleskog jezika i književnosti i magistra povijesti (od 1. srpnja 2013. do 1. srpnja 2014. godine, Ugovor Ur.br. 141/2013., Sinj, 1. srpnja 2013.) i Ante Jureta, magistar edukacije povijesti i magistar edukacije filozofije (od 24. studenoga 2014. godine, Ugovor Ur.br. 236/2014., Sinj, 21.11.2014.). S Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Radnička cesta 1, 10 000 Zagreb, sklopljen je Ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa za Antu Juretu (Klasa: 103-05/14-01/2288, Urbroj: 2181-34-04/1-14-05, Split, 2.12.2014.).

Navedeni polaznici stručnog osposobljavanja za rad, osposobljavaju se za samostalni rad (mentorica Anita Librenjak).

Vježbenica Nikolina Knezović položila je stručni ispit za muzejsko zvanje kustos održanom 15. – 16. prosinca 2014. godine pred Povjerenstvom za polaganje stručnih ispita u muzejskoj struci pri Muzejskom dokumentacijskom centru u Zagrebu (Uvjerenje, Klasa: 133-02/15-01/0047, URBROJ: 532-06-01-01/4-15-02, Zagreb, 12. siječnja 2015.).

23. listopada II. znanstveno - stručni skup o arheološkom turizmu pod nazivom Turistička valorizacija arheoloških lokaliteta – modeli upravljanja arheološko-turističkim proizvodima – predavači Sanjin Mihelić, Zoran Klarić, Dora Kušan Špalj, Vedran Barbarić, Lino Ursić, Ivana Katuriće, Miroslav Gogala, Ivan Šuta, Mateo Dragun, Tonći Rađa, Ekonomski fakultet, Cvite Fiskovića 5, Split. (Daria Domazet, Vedrana Gunjača Gašparac)

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

Djelatnice Muzeja članice su Hrvatskog arheološkog društva (Vedrana Gunjača Gašparac, Anita Librenjak, Daria Domazet, Danijela Petričević Banović).

6.12. Informatički poslovi muzeja

U sklopu projekta informatizacije muzejske djelatnosti u RH kojeg koordinira Muzejski dokumentacijski centar (MDC), Ministarstvo kulture RH osiguralo je Muzeju Cetinske krajine – Sinj, 2004. godine nabavu programskog paketa M++ za obradu muzejske građe i muzejske dokumentacije koji je proizvela tvrtka Link2.

U skladu s razvojem suvremene tehnologije Muzej Cetinske krajine - Sinj sustavno radi na procesu digitalizacije te računalnom vođenju i obradi muzejske dokumentacije u muzejskim informacijskim sustavima M++, S++ i K++. Dokumentacija se razrađuje te se postiže visoki stupanj obrađenosti građe, što omogućuje integrirani informacijski sustav. Korištenjem računalne mreže omogućeno je i istovremeno nadopunjavanje muzejske dokumentacije, jednostavniji pristup podacima, pretraživanje i kompletan ispis podataka. Muzej Cetinske krajine – Sinj posjeduje pet radnih stanica za pristup informacijskim sustavima M++, S++, K++ na pet računala, te su podaci o muzejskoj građi i muzejskoj dokumentaciji dostupni i u elektronskom obliku.

Sva računala su umrežena te je redovito organizirano održavanje baze podataka, nadogradnja informacijskih sustava, savjetovanje i podrška u radu putem udaljenog mrežnog pristupa na računala Muzeja, organizacija i spremanje sigurnosnih kopija podataka, te reindeksiranje i nadzor nad integritetom baze podataka integriranog informacijskog sustava. U 2014. godini financijskim sredstvima Ministarstva kulture RH u okviru programa informatizacije nabavljena je računalna oprema - dva računala (PC IQ STANDARD ZODIAC III i3/4GB/1TB/R7 250 2GB DDR3 Monitora LG 21.5 IPS 224), monitor LG 22“ LED IPS, 22MP55HQ sa pripadajućom opremom – operativni sustav Software MS Windows 8.1 home 64-bit CRO, UPS CBP 1000 VA/550W ELCD LINE INT EURO i antivirusna zaštita za sva muzejska računala Software Kaspersky endpoint Security for B 1YR. Kontinuirano se nastavlja i provodi osuvremenjavanje računalne opreme nužne za uredno funkcioniranje cjelokupne računalne mreže.

8. siječnja obnovljen Ugovor o nadogradnji i redovitom održavanju informacijskih sustava M++ i S++ te podršci korisnicima za fiskalno razdoblje (1. siječnja - 31. prosinca 2014.) sukladno važećim propisima s tvrtkom Link 2 d.o.o. iz Samobora, Katančićeva 2, OIB: 77351182595 (Ugovor br. 18-1-1-2014-5, Ur.br. 6/2014., Sinj 8. siječnja 2014.)

Povezanost servera s internetom omogućuje tehničku i korisničku podršku s tvrtkom Link 2 te rješavanje svih eventualnih poteškoća u radu s računalnim programom.

Redovito provođenje nadzora optimizacije, nadogradnje, prilagođavanja i održavanja serverskog računala kao i radnih stanica. prema Ugovoru o održavanju informatičke opreme s tvrtkom Integra computers, vl. Boris Romac, Frane Bulića 4, Sinj (Broj Ugovora: UO/MU_CK/04/2012, Ur.br. 57/2012., Sinj, 30. ožujka 2012.)

Obnovljena je licenca za antivirusni program Kaspersky.

Sustavno se obavlja backupiranje podataka računalnog programa M++ u SRCE GSS - uslugu namijenjenu udaljenoj pohrani podataka – posebna programska potpora - osmišljen sustav koji kopira lokalnu bazu podataka muzeja, te sigurnosnu kopiju pohranjuje na udaljeno središnje mjesto čime bi se osigurava dostupnost sigurnosne kopije za slučaj gubitka podataka lokalnog sustava.

6.13. Ostalo

19. ožujka u skladu s Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva (NN 106/2007) dostavljen popis dokumentacijskih zbirki i gradiva koje one sadrže u obliku elektroničkog obrasca (XML datoteke sa strukturiranim podacima popisa) koji utvrđuje Hrvatski državni arhiv, Državnom arhivu u Splitu, Glagoljaška 18, 21 000 Split (Ur.br. 73/2014., Sinj, 19.03.2014.)

Librenjak, Anita, Izvješće o radu Muzeja Cetinske krajine za 2013. godinu // Hrvatski muzeji – Izvješća, Zagreb, Muzejski dokumentacijski centar, 2014.

7. ZNANSTVENI RAD

7.2. Publicirani radovi

Uz financijsku potporu Ministarstva kulture RH realizirana je priprema kataloga - izrada fotografija muzejske građe, likovno oblikovanje, grafička priprema te radovi lekture i korekture „Kataloga Numizmatičke zbirke Muzeja Cetinske krajine – Sinj“. Autorica kataloga je kustosica Daria Domazet. Autor fotografija je Nikola Belančić, grafičko oblikovanje i pripremu obavljao je Nikola Križanac. Lekturu i korekturu tekstova za publikaciju obavila je Katja Tresić-Pavičić.

Numizmatičku zbirku Muzeja Cetinske krajine - Sinj sačinjava oko 2500 primjeraka kovanog i papirnato novca. Najveći broj novca je iz razdoblja Rimskog Carstva (1970 komada). Među njima se posebno ističu: skupni nalaz novca cara Honorija iz korita rijeke Cetine, skupni nalaz novca cara Konstantina I. iz vremena sukoba s Licinijem I. pronađen u Trilju, novac iz Čitluka i Jasenskog. Uz carski novac zbirka sadrži i rimski novac iz razdoblja Republike (35 komada). U zbirci se nalaze i srebrne drahme grčkih kolonija Dirahija i Apolonije. Vrijedno je istaknuti primjerke keltskog novca koji su izuzetno rijetki na području Dalmacije. Važan dio zbirke čini i bizantski novac. Od srednjovjekovnog novca u zbirci se nalazi novac Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva, Osmanskog Carstva, Mletačke Republike, Dubrovačke Republike. Značajan dio zbirke čini novovjekovni novac, u obliku kovanica i papirnato novca, iz Austrijskog Carstva, Austro-Ugarske Monarhije, Kraljevine Jugoslavije, NDH, Jugoslavije te prigodni zlatnici i srebrnjaci. Novac potječe s cijelog područja Cetinske krajine (Gardun, Čitluk, Trilj, Sinj, Cetina, Turjaci, Jabuka, Lučane, Rumin, Otok, Gala). Prikupljen je dijelom arheološkim istraživanjima, slučajnim nalazom, otkupima te darovanjima. *Numizmatička zbirka* je cjelovito obrađena u muzejskom informacijskom sustavu M++. Rješenjem Ministarstva kulture RH (Kl: UP-I-612-08/08-06/0537, Urbroj: 532-04-01-01/4-09-4, Zagreb, 30. studenog 2009.) muzejska građa *Numizmatičke zbirke* upisana je u jedinstvenu Inventarnu knjigu muzejskih predmeta Muzeja Cetinske krajine - Sinj te ima svojstva kulturnog dobra. Katalog je podijeljen u trinaest cjelina: grčki novac, keltski novac, rimski republikanski novac, rimski carski novac, bizantski novac, mletački novac, dubrovački, mađarski i austrijski, novac Kraljevine SHS, novac Kraljevine Jugoslavije, novac Nezavisne Države Hrvatske te novac Jugoslavije. Sadržajnim i vizualno atraktivnim katalogom Numizmatičke zbirke cjelovito je predstavljen novac koji je ovom publikacijom dostupniji široj znanstvenoj javnosti, a bogato je opremljen kvalitetnim fotografijama novca sa svim detaljnim i preglednim numizmatičkim podacima.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **Likovni prikazi sinjskoga Grada od 17. do 19. stoljeća**

Mjesto održavanja i prostor: Muzej Cetinske krajine – Sinj

Vrijeme trajanja: 30. srpnja - 30. listopada 2014.

Autorica idejne koncepcije: Anita Librenjak

Autorica izložbe i deplijana: Anita Librenjak

Autor likovnog postava: ak. slikar-grafičar Luka Duplančić

Stručni suradnici: Dubravka Čerina, Arsen Duplančić

Lektorica za hrvatski jezik: Katja Tresić-Pavičić

Prijevod legendi: fra Josip Ante Soldo, Izida Pavić, Mirjana Malovan, fra Mirko Marić

Grafičko oblikovanje, prijelom izložbenih plakata, pozivnica i deplijana: ak. slikar-grafičar Luka Duplančić

Opseg: 77 predmeta

Vrsta: kulturno-povijesna, tuzemna, studijska, edukativna, informativna

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Izložbom „Likovni prikazi sinjskoga Grada od 17. do 19. st.“ u Muzeju Cetinske krajine – Sinj predstavljene su digitalne preslike likovnih prikaza sinjskoga Grada od 17. do 19. stoljeća u velikom formatu. Predstavljani su grafički prikazi tvrđave koji se čuvaju u različitim institucijama u zemlji i inozemstvu. To su: Hrvatski državni arhiv, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Državni arhiv i Znanstvena knjižnica u Zadru, Arheološki muzej u Splitu, Biblioteka *Marciana* u Veneciji (*Biblioteca Nazionale Marciana Venezia*), biblioteka Muzeja *Correr* u Veneciji (*Biblioteca del Museo Correr Venezia*), Državni arhiv u Veneciji (*Archivio di Stato di Venezia*) te Ratni arhiv u Beču (*Österreichisches Staatsarchiv Wien*). Brojni sačuvani likovni prikazi sinjskoga Grada na grafikama, litografijama, bakrorezima i rukom crtanim vedutama, kartama i planovima ponajbolje svjedoče o izgradnji i izgledu sinjske tvrđave tijekom gotovo četiri stoljeća te prilično jasno objašnjavaju fortifikacijski sustav obrambenih bedema, kula, strijelnica i topničkih bastiona.

Jedan od najstarijih planova Sinja je *Prikaz osvajanja sinjskog Grada*, crtež tušem na papiru iz godine 1686., iz Biblioteke *Marciana* u Veneciji. Veduta prikazuje mletačko osvajanje sinjskoga Grada dana 28. rujna godine 1686. pod zapovjedništvom glavnog providura Girolama Cornara te precizno donosi raspored mletačkog topništva i pješništva.

Vojni inženjeri daju prijedloge obnove tvrđave i izrađuju planove fortifikacijskog sustava na tvrđavi. Izrađeni su različiti projekti, koji gotovo nikad nisu u cijelosti izvedeni; najvjerojatnije su se tijekom izgradnje prilagođavali konfiguraciji terena i stupnju oštećenosti pojedinih dijelova tvrđave koje je bilo moguće popraviti bez većih zahvata. Primjerice, tlocrt Giovannija Francesca Barbierija iz godine 1686. prikazuje zapadni dio tvrđave s velikim bastionom i kulom, koji nije nikada izgrađen. S druge strane, ostali dijelovi tlocrtne dispozicije tvrđave većim su dijelom realno prikazani; arheološkim istraživanjima pronađeni su ostatci građevina i fortifikacijskog sustava onako kako ih Barbieri donosi na svom nacrtu.

Nezaobilazan izvor za poznavanje razvoja sinjske tvrđave svakako su karte Vincenza Marije Coronellija, najpoznatijega talijanskog kartografa iz razdoblja Mletačke Republike. Njegove karte imale su veliko strateško i gospodarsko značenje te su ih koristile sve državne službe Mletačke Republike s kraja 17. stoljeća. Coronelli je autor najboljih mletačkih atlasa i većeg broja crteža utvrda i gradskih fortifikacija iz različitih dijelova Dalmacije.

U Ratnom arhivu u Beču nalaze se zanimljivi i precizni likovni prikazi Sinja koje je izradio kartograf Giuseppe Juster. U službi mletačkog Senata bio je krajem 17. i početkom 18. stoljeća i poznat je kao autor rukopisnog atlasa Dalmacije, objavljenog godine 1708. U tom se atlasu nalazi i pregledna karta Dalmacije s planovima pojedinih dalmatinskih gradova, među njima i tlocrt i veduta sinjske tvrđave.

Kolorirana Justerova veduta prikazuje sinjsku tvrđavu iz godine 1708., gledanu s južne strane. Jedan od posljednjih likovnih prikaza tvrđave Grad nalazi se na situacijskom planu Sinja i okolice. Riječ je o akvareliranom geodetskom planu Camilla de Braglie, zapovjednika Inženjerijskog odreda u Carskoj i kraljevskoj inženjerijskoj direkciji u Splitu, izrađenom oko godine 1828., koji se čuva u bečkom Ratnom arhivu. Uspoređujući likovne prikaze tvrđave od 17. do 19. stoljeća s danas otkrivenim i dijelom rekonstruiranim arheološkim i arhitektonskim ostacima, može se ustvrditi kako je nepravilni peterokutni tlocrt tvrđave s tri različite visinske razine uvjetovan prirodnim oblikom vrha nepristupačne litice. Tvrđava je sa svih strana opasana jakim bedemima i ojačana manjim četverokutnim kulama. Glavni ulaz dodatno je osiguran propugnakulom i korlatom, vanjskim dvorištem i palisadom, a u unutrašnjosti tvrđave nalaze se različiti vojni i javni objekti čija se funkcija i sadržaj otkrivaju upravo usporedbom rezultata arheoloških istraživanja s povijesnim izvorima kao što su grafike, karte, nacrti i planovi staroga sinjskoga Grada.

Tekstovi o izložbi na mrežnim stranicama:

<http://www.ferata.hr/likovni-prikazi-sinjskoga-grad-a-od-17-do-19-stoljeca/>

<http://www.mdc.hr/hr/kalendar-dogadanja/?t=i?vid=7949&d=31-7-2014>

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

Tiskanje deplijana, pozivnica i plakata za izložbu „Likovni prikazi sinjskoga Grada od 17. do 19. stoljeća“

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

U sklopu redovite edukativne djelatnosti, uz prethodnu najavu organizirana su stručna vodstva za djecu predškolske dobi, učenike osnovnih i srednjih škola, studente, turističke grupe i umirovljenike. Tijekom 2014. godine obavljena su 54 stručna vodstva.

Kustosi Muzeja sudjelovali su u provođenju stručnih vodstava za grupe i pojedince po stalnom muzejskom postavu.

Uspješna suradnja s Turističkim zajednicama Grada Sinja i Grada Trilja, hotelom sv. Mihovil te turističkim agencijama na području Splitsko-dalmatinske županije vezano za najave grupa i organizaciju stručnih vodstava po muzejskom stalnom postavu.

11.3. Radionice i igraonice

Sekcija za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskog muzejskog društva i muzeji širom Hrvatske već 19 godinu za redom organiziraju muzejske edukativne akcije povodom Međunarodnog dana muzeja koji se obilježava 18. svibnja. Ovogodišnjem programu pod nazivom „(Bez)veze“, Muzej Cetinske krajine – Sinj priključio se s posebnim edukativnim programom pod nazivom „Spone kulturne baštine“. U okviru programa izdvojen je graditeljski sklop iznimne kulturne vrijednosti građevine, Palacina u kojoj je smješten Muzej Cetinske krajine - Sinj i mala tvrđava Kamičak u neposrednoj blizini koje su izgrađene zajedno početkom 18. st. u vrijeme venecijanske uprave. Kroz muzejske edukativne radionice koje su se održavale od 18. travnja do 18. svibnja zajedno s učenicima osnovnih škola istraživale su se međusobne veze navedenih građevina, slijedovi gradnji i pregradnji od 18. do 20. st. te se djeci pokušalo ispričati kako je Muzej danas naslijedio ulogu čuvara i stražara tvrđave Kamičak i kvartira (vojarne) Palacina. Dakle, promišljenom šetnjom kroz te povijesne prostore naizgled nepovezane (bez) veze otkrivale su se njihove međusobne veze.

Kroz video prezentacije, djeca su se upoznavala s povijesnim prikazima, starim dokumentima, fotografijama, a priređeni su i edukativni materijali sa zanimljivim pitanjima i zadacima upravo s ciljem ukazivanja na vrijednosti koje su trajno utkane u spomeničku baštinu njihovog grada. Autorica programa bila je Anita Librenjak, a kao vanjske suradnice sudjelovale su kolegica Nikolina Knezović, magistra povijesti i engleskog jezika i

književnosti, kustos vježbenik i Anđela Marinović studentica završne godine studija arhitekture na Građevinsko-arhitektonskom fakultetu u Splitu, Sveučilišta u Splitu.

Na završnoj svečanosti povodom Međunarodnog dana muzeja priređena je izložba radova učenika koji su prošli kroz tematske radionice. Učenike koji su izradili najbolje radove prigodno smo i nagradili. U ovogodišnjim radionicama sudjelovalo je oko 300-ak učenika i to iz Osnovne škole Fra Pavla Vučkovića, OŠ Ivana Lovrića u Sinju i Područne škole u Udovičićima. Nagrade za najbolje crteže dobili su: 1. Marija Vuko, 6c, O.Š. Ivana Lovrića, Sinj, 2. Marin Jadrijević Tomas, 6d, O.Š. Ivana Lovrića, Sinj, 3. Mirko Dolić, 5c, O.Š. Ivana Lovrića, Sinj, 4. Ela Bilokapić, 2d, Područna škola Udovičići. Nagrade za najbolje sastavljene makete Kamička dobili su: 1. Ante Bašić 4d, Toni Bilokapić 3d, Mario Šiško 3d, Područna škola Udovičići, 2. Denis Vidurinović, 5d, O.Š. Ivana Lovrića, Sinj, 3. Andrija Jenjić, 6c, O.Š. Ivana Lovrića, Sinj, 4. Martina Hrgović i Marta Norac Kevo, 5c, O.Š. Ivana Lovrića, Sinj, 5. Ela Jadrijević i Ivana Jadrijević, 6d, O.Š. Ivana Lovrića, Sinj

Tekstovi o muzejsko-edukativnoj akciji „Spone kulturne baštine“ u Muzeju Cetinske krajine – Sinj na mrežnim stranicama:

<http://www.ferata.hr/edukativna-akcija-spone-kulturne-bastine/> (preuzeto 18.05.2014.)

<http://visitsinj.com/hr/Dogadjanja/Show/150/radionica-spone-kulturne-bastine>
(preuzeto 18.04.2014.)

11. prosinca muzejsko – edukativna radionica „Spone kulturne baštine“ održana za djecu povodom Božićno – novogodišnjeg programa za 2014. godinu u sklopu Dječjeg tjedna i u suradnji s Udrugom „Cjelovit život“. (Anita Librenjak, Danijela Petričević Banović)

11.4. Ostalo

Slanje pisanih poziva predškolskim ustanovama i osnovnim školama na području Cetinske krajine u svezi muzejsko-edukativnog programa „Spone kulturne baštine“ i izložbe „Likovni prikazi sinjskoga Grada od 17. do 19. stoljeća“

Dostavljanje podataka na upit o cijenama ulaznica, uvjetima i načinu poslovanja Muzeja za organizirane grupe učenika turističkim agencijama u Hrvatskoj.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Press

Dostava obavijesti, press materijala i objave na internetskim portalima i društvenim mrežama: Muzej Cetinske krajine – Sinj facebook, Hit Radio, Muzejsko dokumentacijski centar – online, Ferata portal.

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Sudjelovanje u prilogu za potrebe snimanja dokumentarnog filma o Sinjskoj alki (Daria Domazet)

3. kolovoza sudjelovanje u prilogu HRT - televizijska emisija prijenos Sinjske alke (Daria Domazet)

Izjave za Hit Radio Sinj povodom muzejskih događanja - programa Noći muzeja, prigodne izložbe te muzejsko edukativnih radionica. (Anita Librenjak)

12.4. Promocije i prezentacije

11. lipnja sudjelovanje u predavljanju knjige „Sinjski rat“, autora prof. Velimira Borkovića, pod pokroviteljstvom Grada Sinja s prilogom o dva originalna dokumenta iz 1715. godine. (Anita Librenjak)

12.7. Ostalo

Muzej Cetinske krajine - Sinj petu godinu za redom pridružio će se kulturnoj manifestaciji Noći muzeja koja je priređena 29. siječnja. Kulturni događaj organizira Hrvatsko muzejsko društvo. Muzej Cetinske krajine – Sinj započeo je prigodni program u 18 sati kada su za posjetitelje organizirane edukativne lončarske radionice pod nazivom „Kako sam izraditi muzejski suvenir“. Voditeljice radionica su bile restauratorice Martina Ćurković i Zdenka Vrgoč. Radionice smo organizirane u suradnji s Udrugom za civilno društvo i kvalitetu življenja Srma - Sinj i njihovih aktivno uključenih volontera udruge i djece, osnovnoškolaca koja su sudjelovala u edukativnim lončarskim radionicama. Održano je prigodno predavanje s video prezentacijama konzervatorskih i restauratorskih radova na keramičkim predmetima.

Predavanje je održala viša restauratorica Martina Ćurković. koja je završila studij restauracije na Umjetničkoj akademiji u Firenci (u Scuola di restauro *La Cantoria*, Firenca, Italija) s radnim iskustvom u Hrvatskom restauratorskom zavodu, Odjelu za restauriranje arheoloških nalaza u Zagrebu i Međunarodnom centru za podvodnu arheologiju u Zadru. Kao i proteklih godina posjetitelji su mogli organizirano razgledavati stalni izložbeni postav, Arheološku zbirku i Umjetničku zbirku uz stručna vodstva muzejskih kustosa. Priređene su foto video prezentacije provedbe dosadašnjih arheoloških istraživanja na tvrđavi Grad u Sinju koje sustavno obavlja Muzej Cetinske krajine – Sinj uz izlaganje kustosice Anita Librenjak.

Tekstovi o kulturnoj manifestaciji Noć muzeja u Muzeju Cetinske krajine – Sinj na mrežnim stranicama:

<http://www.visitsinj.com/hr/Dogadjanja/Show/75/noc-muzeja-2014>

<http://2014.nocmuzeja.hr/popis-muzeja/muzej-cetinske-krajine-sinj/>

http://www.najnovijevijesti.net/muzej-cetinske-krajine-i-ove-godine-obiljezava-noc-muzeja_1031498

<http://www.ferata.hr/muzej-cetinske-krajine-i-ove-godine-obiljezava-noc-muzeja/>

<http://www.ferata.hr/noc-muzeja-2014/>

<http://www.ferata.hr/odlicna-posjecenost-noci-muzeja/>

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

U 2014. g. ukupan broj bio je 3043 posjetitelja.

VRSTE ULAZNICA (TIP POSJETITELJA) / upisati cijenu ulaznice	BROJ POSJETITELJA PO PROGRAMIMA			NOĆ MUZEJA	MEĐUNARODNI DAN MUZEJA	UKUPNO
	STALNI POSTAV	UKUPNO STALNI POSTAV + IZLOŽBE	EDUKACIJSKI PROGRAMI			
ODRASLI (cijena ulaznice 10,00 kn)				130		130
UČENICI, STUDENTI, UMIROVLJENICI, OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA (cijena ulaznice 5,00 kn)	551	551		100	42	693
GRUPNI POSJETI (ODRASLI) - broj osoba	57	57				57
GRUPNI POSJETI (DJECA, UČENICI, STUDENTI ITD.) - broj osoba	1477	1477	351			1828
OBITELJSKA ULAZNICA - broj osoba						
BESPLATAN ULAZ	251	251				251
OSTALO						
UKUPNO:				230	42	
SVEUKUPAN BROJ POSJETITELJA:		2336	351	230	42	2959

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja

Sredstva za materijalne troškove dostavljena su Muzeju Cetinske krajine - Sinj iz Proračuna Grada Sinja za 2014. godinu u iznosu od 60.000,00 kn, te iz Proračuna Općine Otok u iznosu od 3.000,00 kn. Prema Pozivu za predlaganje programa manifestacije "Dani Alke i Velike Gospe" 2014. godinu Muzeju su dostavljena sredstva u iznosu od 10.000,00 kn za izložbu „Likovni prikazi sinjskoga Grada od 17. do 19. stoljeća“

15.2. Investicije

U 2014. godini sredstva za investicije dostavljena su Muzeju iz Proračuna Splitsko-dalmatinska županija u iznosu od 20.000,00 kn.

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

- 21. siječnja – 17. sjednica Stručnog vijeća Muzeja Cetinske krajine – Sinj (Ur.br. 8/2014., 21.01.2014.)
- 28. veljače osnivaču Splitsko-dalmatinskoj županiji dostavljena dokumentacija o fiskalnoj odgovornosti za proračunsku godinu 2013. (Izjava i Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za proračunsku godinu 2013. (Prilog 1 i 2), Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti za 2013. godinu (Prilog 3), Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine (Prilog 4) (Ur.br. 43/14., 28.02.2014.).
- 15. ožujka dostavljen Izvještaj knjižnica za 2013. godinu – Obrazac KNJ-1, Državnom zavodu za statistiku, Ilica 3, 10 000 Zagreb.
- 15. ožujka dostavljen Godišnji izvještaj o investicijama u dugotrajnu imovinu za 2013. godinu – Obrazac INV-P, Državnom zavodu za statistiku, Ilica 3, 10 000 Zagreb.
- 31. ožujka dostava Obrasca s ažuriranim podacima za Registar proračunskih korisnika koje ustrojava i vodi Ministarstvo financija RH, Upravnom odjelu za prosvjetu, kulturu i šport Splitsko-dalmatinske županije, Domovinskog rata 2/IV, 21 000 Split (Ur.br. 76/2014., 31.03.2014.)

- 14. travnja dostava Završnog izvješća o korištenju namjenskih i vlastitih sredstava Muzeja Cetinske krajine – Sinj u 2013. godini, Upravnom odjelu za prosvjetu, kulturu i šport Splitsko-dalmatinske županije, Domovinskog rata 2/IV, 21 000 Split (Ur.br. 89/2014., 14.04.2014.)
- 30. svibnja, prema Zakonu o službenoj statistici, Državnom zavodu za statistiku, Ilica 3, 10 000 Zagreb, dostavljen Godišnji izvještaj o zaposlenima i isplaćenoj plaći za ožujak 2014. (RAD-1G), (Ur.br. 115/2014., 30.05.2014.)
- U razdoblju od 9. prosinca 2013. do 30.lipnja 2014. Zdenka Vrgoč, magistra arheologije, zaposlena je kao suradnik u arheološkim istraživanjima na tvrđavi Grad u Sinju te angažirana na restauratorskoj obradi pokretnih nalaza (keramika i metal) s lokaliteta tvrđave Grad u Sinju (Ugovor o radu na određeno vrijeme, Ur.br. 252/13, 9.12.2013.).
- 1. srpnja – 30. rujna Nikolina Knezović, zaposlena na određeno vrijeme radi obavljanja poslova radnog mjesta kustos vježbenik – povjesničar do povratka djelatnice s roditeljnog dopusta. (Ugovor o radu, Ur.br. 138/14, 1.07.2014.)
- 1. listopada Danijela Petričević Banović je započela redovan rad u Muzeju nakon korištenja roditeljnog dopusta.
- 9. prosinca, sklopljen Ugovor o zaštitnim arheološkim istraživanjima na tvrđavi Kamičak u Sinju između Grada Sinja i Muzeja Cetinske krajine – Sinj prema Odluci o odabiru najpovoljnije ponude (Klasa: 030-08/14-01/35, Urbroj: 2175/01-03-14-5, Sinj, 3. prosinca 2014. g.) u otvorenom postupku bagatelne nabave - Usluga zaštitnih arheoloških istraživanja na lokalitetu kulturno-povijesne cjeline tvrđava Kamičak u Sinju, Ugovor (Klasa: 030-08/14-01/35 Ur.br. 2175/01-03-14-7, Sinj, 8. prosinca 2014. g.). (Ur.br. 245/14, 9.12.2014.)
- 10. prosinca Vedran Koprivnjak, dipl. arheolog, zaposlen na određeno vrijeme radi obavljanja poslova - kustos stručni suradnik arheolog dokumentarist, u zaštitnim arheološkim istraživanjima na tvrđavi Kamičak u Sinju. (Ugovor o radu, Ur.br. 252/14, 10.12.2014.)
- 5. prosinca, godišnje Izvješće o radu Muzeja u 2013. godini na 13. sjednici Gradskog vijeća Grada Sinja. (Anita Librenjak)
- 18. prosinca, godišnje Izvješće o radu Muzeja u 2013. godini na 15. sjednici Županijske skupštine Splitsko-dalmatinske županije. (Anita Librenjak)

- U Proračunu Splitsko-dalmatinske županije za 2014. godinu Muzeju Cetinske krajine - Sinj odobrena su sredstva na poziciji cto 3232 – Usluge tekućeg i investicijskog održavanja u iznosu od 20.000,00 kn. Navedenim sredstvima pokriveni su troškovi bojanja i oblaganja zidova u galerijskom muzejskom prostoru, popravci i obnavljanje muzejskih vitrina, izrada panela i kutija, oblaganje izložbenih panoa, popravak te bojanje zaštitne ograde na vanjskim prozorima u prizemlju muzejske zgrade. Poslove je obavljala tvrtka Stolarija Ajduci – Obrt, Karakašica 48, 21 230 Sinj.
- Redovito održavanje muzejskih izložbenih vitrina i drvenih postamenata (soboslikarski i ličilački radovi) za potrebe izložbene djelatnosti.
- Provedeno je osiguranje djelatnika od nesretnog slučaja (nezgode) za obavljanje rada kao i u slobodnom vremenu tijekom 24 sata kod osiguravajućeg društva Croatia osiguranje Split. (Polica osiguranja Broj 023291004375 od 18. veljače 2014.) (Ugovor Ur.br. 32/2014.)
- Sukladno odredbama članka 31. Zakona o muzejima (NN 142/98) muzejska građa i muzejska dokumentacija kao i prostori u kojima je ona smještena, obvezno se osiguravaju kod osiguravajućeg društva za one rizike i u opsegu s kojim su suglasni osnivači. Sredstva za osiguranje muzejske građe i muzejske dokumentacije osiguravaju osnivači muzeja. Muzej je sklopio ugovor za osiguranjem imovine kod osiguravajućeg društva Croatia osiguranje Split (Police osiguranja Broj 045291021877 i 045291021878 od 26. veljače 2014.).